

DNEVNE VESTI.

Župnijski izpiti.

Od 27. oktobra do 30. oktobra so delali in izvršili z dobrim uspehom v nadškofijskem dvorcu v Gorici župnijske izpite sledeči vlč. gg.: Ermacora Evgen, vikar v Pierisu (II. del izpita); Lojč Alojzij, žup. upravitelj v Nemškem Rutu (II. del); Likar Ludvik, žup. upravitelj v Sp. Idriji (I. del); Semič Ivan, prvi kaplan v Tolminu (I. del); Uljan Fr., kaplan iz Romansa (I. del); Žagar Ivan, kaplan v Idriji (I. del). —

Goriško centralno semenišče

praznuje v sredo, dne 4. novembra god svojega patrona sv. Karla Borrom. Ob tej priliki se bo vršila v semeniški kapeli služba božja v naslednjem redu:

Sv. maše: ob 6. in pol, 7., 8. in 9. (slovesna) uri.

Slovesne večernice: ob 5. uri popoldne na predvečer in na praznik.

»Hanice pot v nebesa«.

Ponovno opozarjamo, da bo v nedeljo na praznik vseh svetnikov v Marzinijevi dvorani nasproti semenišču predstavljala goriška »Mladika« to krasno nemško delo, ki bo to pot prvič na slovenskem odru.

Predprodaja vstopnic po 7, 5, 3 in 2 liri se že vrši v Katoliški knjigarni.

V zadnji številki našega lista je bilo objavljeno, da bo pričetek igre ob 5. uri in pol. To se je spreminilo v toliko, da začne igra ob 8. uri zvečer.

Prijatelji mladine in prijetne zabave, pridite!

Strokovno-nadaljevalna šola

za zidarje v Renčah prične novo šol. leto 1925/26. z novembrom. Vpisovanje vajencev zidarske, mizarске in ključavničarske obrti se vrši 1. in 2. novembra ob 9. uri zjutraj v šoli. Šola ima pripravljali tečaj ter I. in II. razred; traja 6 mesecev.

»Naš čolnič«.

Oktobrska številka našega društvenega glasila je izšla. Po vsebini ne zaostaja za dosedanjimi številkami. »Pomenki« prof. Terčelja so nekaj takega, kar bi moralo prej ali slej iziti v posebni knjigi. Naši učitelji in vzgojitelji dobijo v teh »Pomenkih« marsikako zlato zrnce. Ravno tako uvaževanja je vreden spis »Nove steze«. Naj bi že skoraj vsa naša društva tudi resnično krenila po teh novih stezah. Zadnje strani »Čolniča« pričajo o živahnem delu društva »Prosvetne zveze« ter o idealizmu in požrtvovalnosti njenih voditeljev. To pot pa pogrešamo »Di-

jaški vestnik«. Vsak, ki mu je pri srcu, da se započeto delo naših prosvetnih udruženj tudi smotreno nadaljuje, bi rad videl, da se posebej mladina že zgodaj navaja k delu za ljudsko izobrazbo in omiko. Ker gre letošnji letnik »Čolniča« že h koncu, ne bo bržkone napak, če bi se kdo kaj tudi javno oglasil, kakšen bodi naš društveni list v naprej. Morda bo »Straža« v kratkem objavila par misli k tej točki.

Razumevanje.

Prijatelj našega lista piše: *Ljubljanski dnevnik imajo skoro vsi poseben oddelček za Primorje. Razmere med primorskim ljudstvom pa se opisujejo pod naslovi: Collarich pred poroto ali Kozolec je pogorel ali N. N. iz Koludrovce ter M. M. iz Kilovega čepa sta se vzela in tako naprej. Menim, da še to lahko brez škode izostane! Nekateri se potem pa še čudijo, da nas mednarodna javnost ne pozna.*

Žalostna vest iz tujine.

V Niedernillu na Salzburškem je umrl dne 26. t. m. Franc Krašna doma iz Budanj pri Vipavi. Prišel je v tujino za kruhom, a tu ga je vzel tujina v 45. letu starosti. Bolezen se mu je že tedaj pričela razvijati, ko je bil v vojni ranjen v pljuča; pa tudi sicer je bil rahlega zdravlja. Kdor je pokojnika poznal, se mu je gotovo vsled lepega značaja prikupil.

Dragi France, naj Ti bo lahka tuja zemlja!

Ustavljeni listi.

Južno tirolski Nemci so danes takorekoč brez svojih glasil. Oblastva so že pred časom ustavila »Brixener Nachrichten«. Pretekli teden pa so prenehale izhajati »Bozener Nachrichten«. V poslovnem članku pravi uredništvo, da itak nima smisla, da bi list izhajal, če ne sme biti tolmač ljudskih želj. Ista usoda je padla tudi na tretji največji list tirolskih Nemcev, na list »Der Landsmann«, ki je bil dvakrat posvarjen in mu sedaj niso oblasti hotela dovoliti novega odgovornega urednika.

Fašistovske slovesnosti.

V sredo je praznovala fašistovska Italija 3. obletnico pohoda na Rim. Največje svečanosti so bile v Milanu, rojstnem mestu fašizma. 23.000 miličnikov je korakalo mimo Mussolinija in mu vzklikalo. Zvečer pa je imel vodja fašizma v gledališču Scala velik govor, kjer je poudaril: »Preteklo stoletje je bilo stoletje naše neodvisnosti; to stoletje pa mora postati stoletje naše

moči!« Navdušeno ploskanje je na te besede odmevalo po vsem gledališču.

Slava češkega naroda.

Sedmo leto poteka letos, odkar obhaja bratski narod Čehov in Slovakov praznik osvobodjenja. V 15. stoletju so prišli naši severni bratje do svobode. Leta 1620. pa so doživeli Belo goro, kjer je padlo tisoče čeških sinov, a z njimi je padla tudi svoboda Čehov in Slovakov. 300 let je moral zopet narod delati in trpeti, da je učakal l. 1918. drugi dan osvobodjenja. In od takrat do danes se čehoslovaška republika pod mojim vodstvom predsednika Masaryka vedno bolj utrjuje. Naj doživi še dan, ko bodo vsi njeni sosedje gledali spoštljivo na rod Čehov in Slovakov!

Žena s solncem

je naslov novi zbirki cerkvenih govorov dr. Opeke. Knjigo, ki obsega 14 govorov o Mariji, je izdalo K. T. D. Ničman — Ljubljana. Cena po pošti 19.50 Din. Ime znanega govornika zbirko dovolj priporoča.

Slava italijanskih mučenicov.

Te dni je šlo posebno italijansko odposlanstvo v Brno na Moravskem, da odkrije spomenik italijanskim mučnikom v zloglasni avstrijski jetnišnici na Spielbergu. Tu je tudi umiral pred več desetletji slovit ital. pesnik Silvio Pellico, ki je v ječi spisal svojo delo »Le mie prigioni«. Češka vlada se je zelo potrudila, da se je spominska svečanost italijanskih junakov lepo izvršila.

Morija v Damasku.

Vojna v Siriji med pustinskimi plemeni Druzov ter Francozi divja z vso krutostjo. V teh bojih so Druzi zasedli tudi Damask. Francosko topništvo je začelo obstreljevati krasno mesto nepretrgoma 50 ur. Računajo, da so pobili 25.000 ljudi. In še jim ni dovolj krvi.

Cena za podpis.

V Berlinu vedno bolj razburja duhove ali naj Nemčija prizna ločarske pogodbe ali naj jih zavrne. Ljudska stranka se je odločila. Ona bo v zbornici za podpis, če se istočasno izprazni Porurje in pravilno uredi vprašanje razorožitve. Precej naravno. Dokler bodo Francozi v čeladah in z bajoneti tiščali Nemce za vrat, tudi ti ne bodo resno mislili na mir.

Šola in delo.

Bivšega finančnega ministra de Stefanija predlaga proforski zbor rimske univerze za profesorja finančnih ved. Ker se ni izkazal s svojim finančnim ministrovanjem, upajo, da bo v teoriji boljši.

Francoski frank pada.

Odkar se lovijo Francozi v Afriki in Siriji za namišljeno slavo, se doma godijo take reči, ki so njih valuto spravile tako nizko, kot še ni bila. Frank je zdaj kar manj vreden kot lira. Zdaj love po vsej Franciji ljudi, ki so krivi, da denar izgublja svojo vrednost. Lahko pa že danes povemo, da jih ne bodo naši. Kriv je domišljavi in sebični imperializem.

Jugoslovanske banke.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo seznam vseh banknih zavodov v Jugoslaviji. Po tem izkazu je vsega skupaj 651 bank s 306 podružnicami. Zanimivo je dejstvo, da je že skoraj tri leta to število stalno.

Strici v Ameriki.

Čehoslovaška država je najela v Ameriki 25 milijonov dolarjev posojila. Vse evropske države hodijo v Ameriko na kredo. Potem pa se čudijo, da se Amerikanci obnašajo kot gospodarji sveta.

Novo svetovno kopališče.

Na otoku Malti v Sredozemskem morju, južno od Sicilije, namerava jo napraviti svetovno kopališče. V ta namen so že najeli posojilo 1 milijon angleških funtov. Na otoku bo tudi svetovna igralnica, ki bo menda še prekašala ono v Monte Carlu. Bogatini bodo imeli eno mesto več, kjer lahko denar zapravljajo.

Boljševiški blagoslov.

Že pred vojno je bilo obče znano, da je Rusija tista dežela, kjer se popije največ »vodke«. Ko so boljševiki prišli v vladne palače so prepovedali prosto kuhanje žganja. Toda monopol na žganje dosti ne se in so tudi evangelisti revolucije uvideli, da brez denarja tudi revolucije ni mogoče uganjati. Zato so znova dovolili prodajo žganja. Ob tej novi naredbi so ljudje začeli tri dni popivati za žive in mrtve. Na tisoče ljudi se je zastrupilo z alkoholom. V treh dneh »narodnega« pijančevanja, dokler niso vsega denarja pognali po grlu, je alkohol zahteval več žrtev kot vojna v treh dneh.

Koliko zasluži konj?

Pri velikih vsakoletnih dirkah v Chambridgu na Angleškem, ki so se vršile zadnje nedelje, je zmagal francoski konj »Masked Marvel«. Nagrada, ki je bila določena za konja zmagovalca, znaša 1000 šterlingov. Njegov gospodar, neki znan francoski industrijalec, pa je stavil z nekim drugim milijonarjem 50.000 šterlingov na zmago svojega konja in jo dobil. Konj mu je tedaj zaslužil nad 5 milijonov naših lir. Lep zaslužek!

Dr. J. Bačar:

Solčna luč - zdravilna moč.

Že v najstarejših časih so častili naši paganski predniki v solncu svoje največje in najmočnejše bitje, ki da je vir in začetek vsake energije in vzrok vseh sil. Smatrali so solnce za ono skrivnostno moč, ki obdaruje človeka s telesno lepoto in krepostjo, ki oživlja v onem moglem pojenjajoče sile, ki daje slepi vid in starim zopet mladost. Vporabljali so podzavestno že takrat njegovo zdravilno moč, ker so se s kožami le deloma pokrivali in so na ta način izpostavljali svoje nepokrite ude blagodejnim žarkom solca.

Stari Grki so si napravljali posebne prostore oziroma si postavljali visoke terase, kjer so se mogli kopati v solčnih žarkih. Rimljani so brzo uvideli ugodne učinke solčnih kopalnic, jih posneli ter prenesli domov in jih še dobro izpopolnili. Sezidali so mnogoštevilne in velikanske kopalnice za telesno in dušno nego in v marsikateri hiši po starih mestih nekdanjega rimskega cesarstva se je nahajala poleg navadne tudi solčna kopalnica ali takozvani »solarium«. V mestu Pompeji, ki je bilo razdejano in zasuto ob izbruhu ognjenika Vezuva leta 79. po Kr. sem ob priliki svojega obiska pred vojno opazil na odkopanih zidovih še dobro ohranjene slike, ki predstavljajo osebe, ko se kopljejo v takih solarijih.

V srednjem veku so polagoma pozabili na te koristne in lepe naprave. Ljudstvo se je odvrčalo od narave, od zraka in solca, se zapiralo v temne sobe in zazidavalo v ozka selišča za debele zidove ter se vdajalo vrazam in mehkužnosti. Živa priča tega nehigijenskega stanja so nam ostala po naših mestih še takozvana »stara mesta« s ko maj meter širokimi ulicami in razvaljenimi gradovi z več metrov debelimi zidovi in le par pedi velikimi okni. Niti danes še nismo popolnoma pregnali te srednjeveške teme. Naziranje, da svetloba in zrak škodujeta, je ostalo vkoreninjeno še pri mnogih družinah med našim ljudstvom. Večkrat naletim na stanovanje, kjer niso odprli oken celo zimo. Ne prav redko stopim v bolniškovo sobo, ki nudi kaj žalostno sliko. Okna so zaprta in zastrta s težkimi zagrinjali. Da se znajdem v

temni sobi, moram pustiti vrata odprta. V kotu mi pokažejo posteljo z bolnikom, ki je tudi čez glavo zakrit s pokrivali, da »ne dobi zraka«, kakor mi pojasni navzoča stara ženska. Človek se mora zgroziti nad tako nevednostjo in zaostalostjo v 20. stoletju. Koliko časa še bo ljudstvo poslušalo brezvestne mazače in stare babnice, da »ajer« škoduje bolniku in da mlada žena oslepi, če v prvem tednu otročje postelje gleda svetlobo. Kakor se poda vsak z raztrgani čevlji do čevljarja in ne do krojača, tako naj se obrne tudi vsak, kdor potrebuje nasveta v zdravstvenih zadevah, edinole do domačega zdravnika, ki dobro pozna navade in razvade našega ljudstva in ki mu bo razloženo in razumljivo raztolmačil vsak posamezni bolezenski slučaj.

Šele pred nekaj deset leti so nam zdravniki zopet odkrili velike dobrote solnčenja posebno v gorskih višinah. Sponali smo, da obstoji zdravilna moč solca zlasti v nekaterih žarkih. Ako sije solčna luč skozi stekleno prizmo, razpade v posamezne žarke, ki nam predstavljajo barve mavrice: rdeče, oranžno, rumeno, zeleno, modro, temnomodro ali indigo in vijoličaste.

Mešanica vseh teh barv nam dá belo solčno luč. Razven omenjenih žarkov nahajamo na vsakem koncu te svetlobne vrste, ki se z znanstvenim imenom nazivlje »spektrum«, še druge, za naše oko nevidne žarke, in sicer na levem koncu onkraj rdečih takozvane ultrardeče, in na desnem koncu onkraj vijioletnih ultravijolne žarke. Rdeči in ultrardeči so topli žarki, ker širijo solčno toploto, ostali vidni žarki — rumeni, zeleni, modri, temnomodri in vijoličasti — nam dajejo svetlobo in jih zovemo svetlobne žarke. Nevidni ultravijolnetni žarki pa imajo kemične lastnosti, ne širijo nikake toplote in so oni solčni žarki, ki vplivajo zdravilno na človeško telo. Ti žarki so jako občutljivi. V dolinah in po srednjih višinah se poizgubijo, ker jih všesa megla, dim in prah. Le v čistem, visokem gorskem ozračju obdrži solnce svoje ultravijolnetne žarke in z njimi svojo zdravilno moč. Tem okolnostim je pripisovati, da sta zdravnika Berthard in Rollier dosegla le v švicarskih gorah tako izborne uspehe s solčnim kostne sušice in škrofuloze.

(Konec pride.)

Velemestna zabava.

V Berlinu se že več časa opaža, da izbruhne zdaj tu, zdaj drugje po hišnih podstrešjih plamen. Ljudstvo je po gotovih okrajih vse zbegano, ker ni varno, kdaj mu bo zločinska roka prižgala nad glavo rdečega petelina. Policija je z vso silo na delu, da bi kaj odkrila, pa se ji ni še nič posrečilo, čeprav je razpisala 15.000 mark na glavo neznanega požigalca.

Važno za vinogradnike!

Oskrbništvo posestev bar. Teufelbach-a v Vipolžah naznanja, da je uredilo popoln obrat za žganje-kuho od najnižjih do najvišjih stopinj alkohola. Po 2. X. se sprejema vsaka množina zdravih tropin od 5 q naprej pod jako ugodnimi pogoji. Tostvarne priglasitve se lahko podajajo v oskrbn. pisarni v Vipolžah od 9. ure predpoldne do poldneva, kjer se dobe tudi na tančnejši pogoji.

Pozabljenim....

B. M.

Kakor snežene kepe pokrivajo bele krizanteme milijone grobov in stotisoči lučic brle mrtvim v pozdrav in jim kličejo nado v vstajenje. Le lahen vetrček moti to sveto tišino jesenske noči, ko treslja plamene gorečih jezikov. Še luna se je skrila za oblake in le milijoni zvezdic žarijo pokojno nad grobovi. In verne duše spe mirno in nemoteno. Verne duše!

Koliko molitve dviga srce zemljana v Nebo in koliko priprošenj živih hiti k Bogu za pravično sodbo ranjnim. Ni kristjana, ki ne bi izustil očenaša v njih namen. Spomini vsega človeštva vas spremljajo. Roke milijonov so vam okrasile gozmi in njih solze škropile sveto prst, kjer čakate vstajenja. Blaženi mrtveci, ki snivate v rodni zemlji.

A oni, — kdo zbira njih kosti, ki

so ostale nad s krvjo oškropljeno zemljo. In kdo jim grebe grob, — kje je njihov dom? Planjave, stepe in gorovja... Še so kosti nad grudo, ki si žele počitka v materi zemlji, a ni je roke, ki bi jih blagoslovila in položila na nje belih krizantem. K tem ostankom ubogega človeštva mi misli hite in duša mi dviga molitev zanje k Bogu, ko odmeva z visokih lin zvona spev vsem vernim dušam.

Mestne novice.**Smrt.**

Dne 27. t. m. je umrl v Gorici po dolgi in mučni bolezni Konjedic Avgust doma iz Solkana, v 52. letu svoje starosti. Pogreb se je vršil v četrtek iz hiše žalosti na Placuti na domače pokopališče v Solkan. Naj v miru počiva!

V sredo dne 28. zjutraj je umrl v sanatoriju Sv. Justa odvetniški uradnik g. Alojzij Poberaj, star 37 let. V zadnjem času je služboval v Idriji, kjer je vodil pisarno notarja Grusovina. Bolehal je dalje časa. Pokoj njegovi duši!

Odlikovanje.

G. Rudolf Brezigar, ki ima v via Mamel 5. v Gorici zobotehniški ambulatorij, je bil na mednarodni razstavi za zdravstvo in industrijo, ki se je vršila letos v Montecatini, odlikovan z zlato svetinjo.

Našel se je

ovratnik iz kožuhovine ter en po vršnik. Kdor je to izgubil, naj se javi pri mestnem županstvu.

Zemljišča v mestu

Gorica, Via Val di Rose se dajo v najem v parcelah z 11./11. 1925. za vrtnarijo. Vodovod. — Poizvedeti pri oskrbništvu bar. Levetzow-Lanthieri v Gorici, Piazza St. Antonio N.o 6 vsaki četrtek od 15.—18. ure.

Kaj je novega na deželi?**Sempas.**

(Izseljevanje.)

V naši vasi se je razpasla izseljevalna bolezen. Pet družin je prodalo svoje domačije in se izselilo v Bosno. Eni so prodali svoja posestva domačinom, drugi pa Italijanom. Med izseljenci sta tudi dva boljša posestnika, katerima ni bilo po splošnem mnenju prav nič potrebno zapustiti svoj dom.

Kanal.

Letošnji naš sejem bo še bogatejši od lanskega. Vršil se bo po navadnem redu. Naši trgovci se živahno zalagajo z različnim blagom. Dobro došli tudi zunanji trgovci. Upamo, da bodo kupci zadovoljni. Na razpolago bodo imeli obilo najraznovrstnejšega blaga in pričakujemo, da bodo tudi cene primerno nizke. Pridite na kanalski sejem v ponedeljek pred sv. Martinom!

Idrija ob Bači.

Pri nas imamo »Prosvetno društvo« in imajo dekleta svoj deklški krožek, pa kljub temu še ni vse tako kakor bi moralo biti. Glavno krivdo pri tem ima pijača. Mladi fantje, ki se trudijo ves teden, sede v nedeljo ves dan v krčmi in poganjajo težko prislužene novce po grlu. Ni smo pa tudi brez abstinentov, ker se globoko zavedamo, da je abstinenca potrebna. Abstinentje, dajmo se združiti! Tisti, ki ste proti temu, pustite nas v miru. Grdo je pri vsaki priliki zaničevati abstinenta, ki ni komur noče nič slabega. Tisti, ki imate polne žepe pa le pite, dokler ne bodo prazni. Potem boste mogoče spregledali in se spametovali.

Postojna.

(»Mlinar in njegova hči« v Postojni.)

Naše »Fantovsko društvo« priredi v nedeljo 1. novembra ob 8. uri zvečer v vojaškem domu (za ljudsko šolo) to priljubljeno igro, ki jo pričakujemo z veliko željo, ker nam

je — žalibog — v našem mestu le redkokdaj dana takšna prilika. Priprčani smo, da bode igra vspešna, ker je bilo mnogo prizadevanja in marljivosti naših fantov in deklet pod dobro režijo č. g. Hrovata. Upamo, da obiščejo vsi Slovenci, Postojnčani in iz okolice, to prireditev.

Lokavec.

Saj tudi ni tako zaspano pri nas, kot bi si kdo mislil! Pred tednom smo imeli krasno skioptično predavanje, v katerem je gosp. nadučitelj pojasneval vpliv alkohola na človeško družbo. Pri predavanju je bilo okrog 300 ljudi, ki so sledili izvajanjem z izrednim zanimanjem. To naše prosvetno delo se pač loči kot dan in noč od ponočnih kvant in pretepov, ki jih menda celo župan kaznuje s tem, da polovica kazni za pretepače pripade zopet njim samim nazaj. Pa pustimo to in začnimo sami z resnim kulturnim delom, ki bo temeljilo na pravih krščanskih načelih!

Šturije.

Živimo pač v slabih časih; vedno bolj se pogrezamo v revščino. Nartrili so nam vsakovrstnih davkov, da se kar šibimo pod njimi in zraven tega je bil tudi pridelek jako majhen razen sena, ki ga je bilo več kakor druga leta. Po dolgem času namerava, kakor pravijo, občina preskrbeti nove zvonove. Da bi bilo to tudi res kmalu izpolnjeno! V vasi bomo imeli električno razsvetlavo, toda tehnične naprave zelo počasi napredujejo. Srečni bomo, ako nam bo električna luč v enem letu razsvetljevala naše prostore. K naši občini pripada mala vasica Kožmani. Vaščanom primanjkuje pitne vode, ker ta, ki jo imajo sedaj je rujava kot gnojnica, zato so jako potrebni vodovoda. Nameravalo se je že in tudi začelo z delom pred par leti, toda nazadnje je vsa ta reč zaspala. Mislimo da bi se lahko sporazumeli

ter da bi skupno vsi vaščani pripomogli in ob enem bi tudi županstvo k temu kaj prispevalo. Prizadeti zganite se!

Iz Komna.

V nedeljo dne 25. oktobra smo imeli pri nas lepo slovesnost. Prepeljali smo našo Mater božjo iz Tomaja domov. Po približno petdesetih letih so tomajske č. šolske sestre naredile novo krasno obleko naši rožnovenski Kraljici. Ker je pot iz Tomaja v Komen dolga, smo jo prepeljali na okrašenem vozu. Nad vse lepo je bilo videti, ko smo jo prenesli iz tomajskega samostana na voz, ki je čakal sredi vasi. Med procesijo je lepo prepeval tomajski cerkveni zbor krasne Marijine pesmi. Lepa je bila živa slika na vozu: v sredini visoko na prestolu je sedela rožnovenska Kraljica, v krasni beli z zlatom vezeni obleki; pred Njo in okoli Nje je bilo osem otrok-angelcev z lepimi peruti; ob strani in zadaj kakih dvanajst deklet v belih oblekah in ovenčanih s pajčolanji. Štirje iskri beli vranci so bili vpreženi.

Procesija se začne pomikati iz Tomaja. Mnogo ljudi peš in na vozovih se je vdeležilo tega pohoda. Pred vozom za križem in Marijino zastavo so šle v parih belo oblečena dekleta »Prosvetnega društva« iz Svetega. V Dutovljah nas je čakala cela duhovnija z duhovnikom in se je pridružila naši procesiji. Krasno je prepeval mogočni dutovski cerkveni zbor Marijine pesmi po celi dolgi vasi. Vse hiše v Krajni vasi so bile ozaljšane z lepimi podobami, katere naj bi Marija blagoslovila.

Na pliskovski križpoti sta se pridružili duhovniji Pliskovica s cerkvenim zborom in Veliki dol. Procesija proti Komnu se je vedno večala. Ob straneh poti so otroci-pastirji pobožno zrlj v Mater božjo. Gabrovčani in Volčjigradci so jo prišli čakati do Merivnikov.

Od tu smo videli pod Komnom nepreštete množice ljudi. Veličastne zastave komenske cerkve so se bližale vozu. Vse ljudstvo bi rado od blizu videlo Mater božjo. Mogočno in navdušeno kakor iz enega grla je zadonela pesem: »Ti o Marija« iz tisočerihi množic. Solze veselja so se prikazale na vseh, ki so jo vzrli in ko so slišali pozdravne besede gospoda dekana. Vsa neprešeta množica je spremljala Mater božjo veselo pojoč in pobožno molč v cerkev, kjer je bila postavljena na ozaljšan in prenovljen altar.

O Tebi, Rožnovenska Kraljica, vemo, da boš obilno poplačala vse, ki so prispevali k Tvoji časti. Izprosi blagoslova vsem darovalcem, čč. sestram, ki so te okrasile z novo obleko, vsem zborom in romarjem, ki so te slavili z ubranim petjem in pobožno molitvijo!

SOCIALNI VESTNIK.**Važno socialno vprašanje.**

V današnji dobi tišči na tisoče prašanj pred človeka, ki zahtevajo nujne rešitve, da se ohrani človeška družba. Pri razmišljanju o teh splošnih socialnih prašanjih pa običajno pustimo v nemar take probleme, ki na videz sicer niso svet preobrazujoči, a imajo ravno vsled svojega skromnega zunanjega lica neznanjski vpliv na stanje in razporedenje delavskega in obrtniškega stanu osobito po mestih. Ta takozvani polsrednji stan iznese pred sociologom taka prašanja, ki jih splošne teorije o komunizmu, krščanskem socializmu, liberalizmu in o drugih družboslovnih sestavih niso rešile, a so prav tako potrebna odgovora kakor prašanje o osemurnem delavniku, socialnem zavarovanju ali tem podobnem.

V vsakem mestu, pa čeprav ni popolnoma industrijsko, je gotov okolišč, kjer bivajo družine majhnih trgovcev, obrtnikov in delavcev. Če stoniš v Gorici v mestni del krog

Idrijske novice.**Novi podprefekt**

g. Dominik Moretto je nastopil svoje mesto v Idriji.

Zgradba Gasilnega doma

se je imela oddati prejšnjo soboto dne 10. t. m. Javila sta se dva posrednika, od katerih eden ni imel potrebnih listin, drugi pa je zamudil predpisano vložbeno uro. Tako se je zgodilo, da se zgradba Gasilnega doma na tej dražbi ni oddala. Meni da res sedi sam »ta rogati« na tej stavbi.

Ljudska šola

se je otvorila. Otroci pridno hodijo v šolo, pa jih je čudno videti, ker nimajo ne knjig ne zvezkov. Učitelji govore in govore, otroci pa poslušajo jezik, katerega ne razumejo in trepečejo mraza, kajti peči stoje mrzle, nezakurjene. Streha je v najslabšem stanju, tako da moči dež stene razredov v vrhnjem nadstropju. Stene so neprebeljene, podovi neporibani in ne napojeni s prašnim oljem. Vsi prostori neosnaženi.

Kdo odgovarja za vse to? Saj imamo vendar šolska oblastva, ki naj bi vsaj deloma poskrbela za našo ljudsko šolo!

Večkrat smo že povdarjali, da bi bila po tradiciji dolžnost našega rudnika, da šolo vzdržuje na svoje stroške. Pa če bi jo že tako rad oddal, naj poskrbi zanjo vsaj toliko časa, da jo pravilno odda, kar pa se ne sme nikdar zgoditi!

Poroka.

V torek, dne 20. t. m. se je v Sp. Idriji poročil g. Franc Karčnik, mestni sluga z g.čno Julko Podobnik iz Sp. Kanomlje. Istreno častitamo.

Nesreča.

V nedeljo dne 25. t. m. se je s kolesa prevrnila 14 letna rudarjeva hči Eržen. Pri učenju vožnje s kolesom jo je tovarišica po nesreči izpustila in ker je bilo navzdol je treščila z vso silo pod škarko, iz stare na novo cesto pod hribom sv. Antona. Zadobila je težke poškodbe.

Druga nesreča.

Ob sklepu vojaških vaj je zavozil na Marofu en vojaški tovorni avto čez zid v Idrijo. Več vojakov je bilo ranjenih. Na avtu so bile tri dekleta iz Sp. Idrije. Seveda so se tudi te malo okopale v mrzli vodi. Dekleta, koriera je bolj sigurna...

Nova poslopja.

Rudniško ravnateljstvo gradi na Brusovsu 2 novi hiši za 4 delavskega stanovanja. Branjevka in trgovka s čipkami Jos. Eržen tudi gradi novo hišo s trgovino. Vsaj par sto stanovanj naj bi rudnik sezidal, da bi se olajšala ta stanovanjska beda.

Širite „Goriško Stražo“!

sv. Antona ali na Grad, boš videl stare, vegaste stanovanjske »kasarne«, kjer se tišči skupaj po deset, dvajset in še več družin s celo armado otrok. In te hiše; je že res, da se hišnim posestnikom ne splača starih lupin krpati, zato pa poj tistim, ki si morajo pod tako streho iskati zatočišča. V večjih mestih pa je na tisoče družin, ki morajo bivati v vlažnih in zaduhlih kleteh ali pa se poleti pariti, po zimi pa prezebati po kakih podstrešjih. Ta stanovanjska beda, ki jo nikakor ne povzroča premajhno število novih hiš, prizadeva temu revnemu sloju prebivalstva neopremljive škode v нравnem, zdravstvenem in splošno kulturnem oziru. Starši takaj pomeni za družinsko življenje lasten domek. Priproste družine iz delavskih in obrtniških slojev so potom zadrage prišle do prijaznih bivališč. V Nemčiji je letos začelo živahno gibanje v organizaciji kih družin — le poprašajte tiste, ki so ali pa še stanujejo v »Getu«, na

Gradu ali drugih takih kottiščih — vam bodo znali o tem marsikaj povedati. Žalostno je gledati otroke takih družin; upadli, bleđi in izpiti npravnstveno propadajo na ulici; za kaj — ker nimajo doma, ker nimajo privlačnega stanovanja. Kako vpliva na vzgojo otrok, če je pet, šest ali več oseb stlačenih v majhni špelunki brez oken in zraku, ve vsak učitelj povedati. Vse kali, ki se v zreli dobi razvijejo v bolezn, so se skotile v takih stanovališčih, ki so prava sramota za sedanji izobraženi vek. Kako gine v takih delavnih in obrtniških družinah versko življenje, ve, žal, predobro vsak mestni dušni pastir. Cele slike, žalostne priče človeške bede in krivičnega družabnega reda, se razgrnejo pred te, če razmotrivaš žalostno stanje stanovanjskega prašanja delavskih in po večini obrtniških družin po mestih. V takih družinah se rodijo in umirajo sami črnogledi, ki obupujejo nad samim seboj.

Kaj pa povzroča takole stanovanjsko bedo, ko se vendar zdaj po vojni zida na vseh koncih in krajih? Odgovor je silno lahek. Stanovanjsko bedo srednjega sloja in iz nje položaj teh družin. V opisanih zakotjih dobe stanovanje (kuhinjo in eno do dve sobi) za 60 in največ do sto lir. To je pa že skrajna meja, do katere more družinski oče dveh, treh otrok s povprečno mesečno mezdo 500 do 600 lir. Drug vzrok pa je ta, da zida danes vsakdo hišo le zase, ker se mu ne splača jemati najemnikov. Posledica je, da so one družine obsojene kar naprej nositi svojo žalostno usodo.

Kdo bi tajil, če le malo pozna razmere po naših mestih, da je baš prašanje vabljiivega, prijaznega in solnčnega doma osrednje socialno prašanje malega človeka? Danes poudarjajo vsi tisti, ki hočejo preroditi in poglobiti sedanji rod, da je treba v družine zopet domačnost, tistega čuta, ki veže vsakega družinskega člana s sto tenkimi, a srčnimi nitkami na domek, na družinski stan. Te domačnosti pa ne bo prej v naših delavskih družinah, dokler ne bo konec tega žalostnega stanovanjskega stanja. V družini, kjer je zginil domači mir, je zgine la vera, npravnost in se pozablja glavni temelji umstvenega ter dušnega življenja.

In rešitev? Pojdi n. pr. iz Gorice proti Soči. Ljubka naselbina eno družinskih hiš se prikaže sredi vrhov in njiv. — Velikansko delo Krekovo, delo moža, ki je spoznal »Caritas«, da se začno ustanavljati zadruge z namenom, da pomagajo delavskim družinam do domačega krova. S tem načinom upajo rešiti nemški katoličani ta pereči socialni problem. In šli so na delo z geslom: Če se upa izkazati srednji vek s socialnimi ustanovami (monti, bolnišnice

nice itd.), naj pa novi vek pokaže na drugo socialno ustanovo, na ustanovo »ljudskih« hiš in primernih družinskih prebivališč. — Kako daleč smo še mi od takega poimovanja!

Pozdravi fantov - vojakov

Pozdravi iz Bologne.

Šele drugič kar smo v Bologni smo prišli skupaj trije prijatelji sosedje iz Sv. Mihaela pri Gorici. Marsikaj smo si imeli povedati, ali naš pogovor se je sukal največ seveda le okoli dragih nam domačih. In sklenili smo, da se oglasimo s pozdravi v »Goriški Straži«, ki nam prinaša vedno kaj zanimivega in krajša puste dolge večere. Kako se nam godi je že skoraj vsakemu znano: je pač tako, da ne teče vedno samo zajec. Tako se tudi nam obrača. Saj morda čez ne dolgo bomo prišli kaj pogledat. Zato kličemo že sedaj: na veselo svidenje in pošiljamo pristrčne pozdrave našim staršem, bratom, sestram, prijateljem in prijateljem ter letniku 1906., ki naj ne misli, da je več daleč tisti čas, ko bo prišel pomagat spravljat s sveta makarone. — Štrukelj Jožef, Gruden Alojz, Terčič Ernest, vsi iz Sv. Mihaela: Ušaj Albert, Orehovlje, Mivžek Franc, Zavratac, Ozbič Julij, Zadlog, Sovdat Franc, Uršič Janez, Idrsko, Šimac Jožef, Breginj, Žagar Alojz, Uršič Franc, korporal Kutin Stanislav, Drežnica.

Darovi.

Za »Alojzijevešče«: Vlč. g. I. Seimič, katehet v Tolminu, 15 L; N. N. 10 L. — Pristrčna hvala!

Listnica uredništva.

Zagradec pri Proseku: V zadevi ne moremo dati nikakega nasveta, ker dopisa točno ne razumemo. Prosimo za nekoliko jasnejši dopis, potem bomo radevolje dali odgovor. Pozdrave.

Častitim župnim uradom

nažnanjam, da imam razstavljene orglje za cerkev na Stari sv. Gori (Čedad) do 10. XI. 1925. Orglje si vsakdo lahko ogleda in preiskusi.

Ivan Kacin
tovarna orgelj, Placuta št. 29.

Mizarsko orodje rabljeno je na prodaj po nizki ceni. Pisati pod št. 323 na g. Josipa Cehovina, Trieste, Viale XX Settembre št. 65/I.

Na prodaj je par sodov lanskega briškega vina. Naslov pri upravi.

Hlapec za obdelovanje polja in vinograda se sprejme takoj. Naslov pri upravi lista.

Lloyd Sabauda.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Biancamano« 20. 11. 1925.
Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Conte Verde« 14. 11. 1925.
Iz Genove v Buones Ayres v 13½ dneh.
»Principessa Giovanna« 8. 11. 1925.
»Principe di Udine« 19. 11. 1925.
Iz Genove v Buones Aires 19 dni.

v Avstralijo:

»Re d'Italia« 25. 11. 1925.
Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik
F. Rosich, Gorica,
Via Contavalle št. 4.

Pozor! — Edina slovenska trgovina v Gorici v Raštelu pod oboki št. 37. z mrtvaškimi predmeti. Velika zaloga vsakovrstnih rakev, vencev, voščenih sveč, cvetic za cerkve, novomašnike, sv. obhajilo, birmance, neveste itd. Skladišče v prvem nadstropju. — Cene brez konkurence, postrežba točna. — Poskusite in prepričajte se! — Priporoča se slavnemu občinstvu Terezija Pavšič.

Obleke in površnike

za moške, ženske in otroke ima v zalogi izgotovljene ter jih izdeluje po meri po najnovejših krojih in konkurenčnih cenah

RUDOLF KNEZ, GORICA
Piazza Edm. d'Amicis 13 (Koren).

Naznanilo.

Otvoril sem krojaško delavnico v Gorici, Via S. Giovanni 2. — Za obilen obisk se priporoča

Hlede Hilarij.

»ZADRUŽNA ŽGANJEKUHA« V DORNBERGU
priporoča
prodajalcem žganja
SVOJ jamčeno PRISTNI TROPINOVEC

priznanega okusa

Prepričajte se! Postrežba točna!
Žganje vedno v zalogi.

Vprašajte izrecno po »Zadružni žganjekuhi«!

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija Dr. A. DE FIORI

V GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14

SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

NAJBOGATEJŠO IZBERO

KLOBUKOV za gospe in gospodične

dobite v dobroznani modni trgovini

OTTILIA CALLIGARIS

Ulica Mameli 4. (prej Scuole)

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

špecialist za ustne in zobne bolezni, ordinira

v GORICI na Travniku 5/II.

od 9. do 12. in od 3. do 5.

Ljubljanska posojilnica

r. z. z o. z. v LJUBLJANI

Mestni trg šte. 6.

Hranilne vloge na knjižnice in tekoči račun

obrestuje najugodnejše

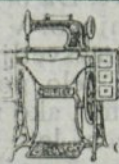
Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbe in dobremu poročstvu.

Kdo hoče biti postrežen z dobrim blagom, uaj obišče novo trgovino na TRAVNIKU št. 17.

Došlo je ravno kar jesensko in zimsko blago za moške obleke iz najboljših čeških in domačih tovarn po najnižjih cenah. — Trgovina združena s prvovrstno krojačnico in konfekcijskim blagom.

BRATA ZOTTER v Gorici

Travnik - Piazza della Vittoria 17 - tik kavarne »Evropa«

„Mundlos“ šivalni stroji
„Göricke“ dvokolesa, motorini „Fiam“
belgijske puške se vdobe le pri
Josipu Kerševaniju-Gorica

Piazza Cavour št. 9

Mehanična delavnica, Piazza Cavour šte. 5.

Potrti neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša soproga, mati, sestra, teta in svakinja gospa

Justina Simčič, roj. Levpušček

včeraj dne 29. t. m. ob 9. uri in pol po dolgi in mučni bolezni v starosti komaj 22. let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice se bo vršil v soboto dne 31. t. m. ob 4. uri pop. iz hiše žalosti v Pevni št. 48. na domače pokopališče.

Pevma, dne 30. okt. 1925.

Franjo, soprog - Zvonkica, hčerka,
in ostali sorodniki

„Mlekarska zadruga“ v S. Vidu pri Vipavi naznanja tužno vest, da je gospod

Anton Uršič,

njen ustanovitelj in načelnik dne 26. t. m. v Gospodu preminul.

S tem je „Mlekarska zadruga“ izgubila nenadomestljivega voditelja in načelnika.

Bog bodi plačnik njegovemu velikodušnemu delu.
Blagor njegovi duši, ostalim sožalje.

Odbor.